

Δίχως το πνεύμα και την αλήθεια ο άνθρωπος δεν μπορεί να ζήσει ...

π. Αλέξανδρος Σμέμαν.

Χριστός ανέστη! Αληθώς ανέστη!

Christ is risen! Truly He is risen!

Χριστος Воскрес! Воистину Воскрес!

ქრისტე აღდგა! ჭეშმარიტად აღდგა!

Κυριακή της Σαμαρείτιδος.

Εορτάζουμε την πέμπτη Κυριακή από του Πάσχα.

Στίχοι.

**Ύδωρ λαβείν ελθούσα το φθαρτόν, γύναι,
Το ζων απαντλείς, ω ρύπους ψυχής πλύνεις.**

«Ον τρόπον επιποθεί η έλαφος επί τας πηγάς των υδάτων, ούτως επιποθεί η ψυχή μου προς σε, ο Θεός». (Καθώς το διψασμένο ελάφι λαχταράει και τρέχει στις πηγές των υδάτων, έτσι σε λαχταράει η ψυχή μου, Θεέ μου, και τρέχει προς εσένα) (Ψαλμ. μα' 41:2-3)

Είπε ο **αββάς Ποιμήν**: Είναι γραμμένο: Ον τρόπον επιποθεί η έλαφος επί τας πηγάς των υδάτων, ούτως επιποθεί η ψυχή μου προς σε, ο Θεός. Τα ελάφια στην έρημο πολλά καταπίνουν ερπετά. Και καθώς

κατακαίονται από το φαρμάκι, επιθυμούν να έλθουν στα νερά• πίνοντας δε βρίσκουν

ανακούφιση από το φαρμάκι των ερπετών. Έτσι και οι μοναχοί. Ζώντας στην έρημο, καίονται από το φαρμάκι των πονηρών δαιμόνων, και επιποθούν το Σάββατο και την Κυριακή, για να έλθουν στις πηγές των υδάτων, ήγουν, στο σώμα και στο αίμα του Κυρίου, και να καθαρισθούν από την πίκρα του πονηρού.

Η ΣΑΜΑΡΕΙΤΙΣ.

π. Αλέξανδρος Σμέμαν.

Τέσσερις εβδομάδες μετά το Πάσχα το ευαγγέλιο που διαβάζεται στις εκκλησίες είναι η αφήγηση του ευαγγελιστή Ιωάννη για την εκπληκτική συζήτηση του Χριστού με μια Σαμαρείτισσα. Σύμφωνα με το ευαγγέλιο, ο Χριστός σταματά σ' ένα πηγάδι κοντά στην πόλη Σιχάρ, ενώ οι μαθητές Του πάνε στην πόλη για να αγοράσουν τρόφιμα. Μια γυναίκα έρχεται στο πηγάδι για να πάρει νερό, και ο Χριστός της ζητεί να πιεί. Αρχίζουν μια συζήτηση, και κάποια στιγμή η γυναίκα ερωτά τον Χριστό, "οι πατέρες ημών εν τω όρει τούτω προσεκύνησαν και υμείς λέγετε ότι εν Ιεροσολύμοις εστίν ο τόπος όπου δει προσκυνείν" (Ιωάν. 4, 20).

Το ερώτημα αυτό αφορά μια πολύχρονη αντιδικία μεταξύ Ιουδαίων και Σαμαρειτών, που είχαν απομακρυνθεί από τον ορθόδοξο Ιουδαϊσμό. Για τους Ιουδαίους το θρησκευτικό κέντρο ήταν η Ιερουσαλήμ• για τους Σαμαρείτες ένα βουνό στη Σαμάρεια. Είναι σαφές πως ήταν μια διαμάχη για τα εξωτερικά, τελετουργικά χαρακτηριστικά της θρησκείας.

Απαντώντας της ο Χριστός της λέει: «γύναι, πιστεύσόν μοι ότι έρχεται ώρα ότε ούτε εν τω όρει τούτω ούτε εν Ιεροσολύμοις προσκυ-

νήσετε τω πατρί. υμείς προσκυνείτε ο ουκ οίδατε, ημείς προσκυνούμεν ο οίδαμεν· ότι η σωτηρία εκ των Ιουδαίων εστίν. αλλ' έρχεται ώρα, και νυν εστιν, ότε **οι αληθινοί προσκυνηταί προσκυνήσουσι τω πατρί εν πνεύματι και αληθεία**· και γαρ ο πατήρ τοιούτους ζητεί τους προσκυνούντας αυτόν». (Ιωάν. 4, 21-24).

Δεν υπάρχει αμφιβολία πως οι στίχοι αυτοί από το ευαγγέλιο του Ιωάννη είναι κρίσιμοι στην κατανόηση του Χριστιανισμού. **Αυτά τα λόγια εκφράζουν και αιώνια διακηρύσσουν μια γνήσια θρησκευτική επανάσταση, μια επανάσταση στην έννοια της θρησκείας**• σ' αυτές τις λίγες γραμμές βλέπουμε τη γέννηση του Χριστιανισμού.

“Εν πνεύματι και αληθεία”. Η θρησκεία μέχρι τότε και για αιώνες αποτελείτο από κανόνες, νόμους και διατάξεις, και έτσι η τήρηση της θρησκείας συνίστατο αποκλειστικά από μια τυφλή, αναντίρρητη υποταγή σ' αυτούς τους κανόνες. Όχι σ' αυτό το βουνό αλλά στα Ιεροσόλυμα• όχι εδώ, αλλά εκεί• όχι μ' αυτόν τον τρόπο αλλά μ' εκείνον.

Έτσι προσφέροντας στον Θεό χιλιάδες τέτοιες συνταγές, οι άνθρωποι προστατεύονταν από τους μελάδες, από το φόβο και από την επώδυνη αναζήτηση. **Είχαν κατασκευάσει ένα κλουβί** στο οποίο το καθετί ήταν προσεκτικά και σαφώς καθορισμένο και δεν υπήρχε άλλη απαίτηση από την ακριβή τήρησή του. **Όλα αυτά τώρα σβήνονται και ανατρέπονται με λίγες λέξεις**. Η προσκύνηση δεν γίνεται σ' αυτό το βουνό, ούτε στα Ιεροσόλυμα, αλλά **“εν πνεύματι και αληθεία”**. Μ' άλλα λόγια όχι με φόβο και στα τυφλά, όχι με αγωνία και στενοχώρια, αλλά με γνώση και ελευθερία, με ελεύθερη επιλογή και αγάπη, όπως η αγάπη του παιδιού για τον πατέρα του.

Τώρα στο κέντρο της θρησκείας, στην καρδιά της, δεν βρίσκεται ο νόμος, η υποταγή, η συνταγή, αλλά η αλήθεια: **“γνώσεσθε την αλήθειαν”**, είπε ο Χριστός, **“και η αλήθεια ελευθερώσει υμάς”** (Ιωάν. 8, 32). Στην καρδιά της τώρα βρίσκεται η διαδικασία της αναζήτησης: **“ζητείτε, και ευρήσετε”** (Ματθ. 7, 7). Όχι καθησυχασμός, αλλά δίψα: **“μακάριοι οι πεινώντες και διψώντες την δικαιοσύνην”** (Ματθ. 5, 6). **Όχι δουλεία, αλλά ελευθερία**: “ουκέτι υμάς λέγω δούλους, ότι ο δούλος ουκ οίδε τι ποιεί αυτού ο κύριος” (Ιωάν. 15, 15). **Όχι φιλονομία αλλά αγάπη**: “έλεον θέλω και ου θυσίαν” (Ματθ. 9, 13)• “εντολήν καινήν δίδωμι υμίν ίνα αγαπάτε αλλήλους, καθώς ηγάπησα υμάς ίνα και υμείς αγαπάτε αλλήλους” (Ιωάν. 13, 34).

Φυσικά στην Ιστορία του Χριστιανισμού οι άνθρωποι συχνά ξέχασαν τα λόγια του Χριστού για το πνεύμα και την αλήθεια και επέστρεψαν στη θρησκεία του φόβου και της τυπολατρίας, στη διαμάχη για το βουνό και την Ιερουσαλήμ. Απ’ έξω δε ο Χριστιανισμός πολύ συχνά φαίνεται να είναι μόνο νόμοι και συνταγές. Δεν πρέπει όμως να κριθεί από τα εξωτερικά, ούτε από τις ήττες και τις παραμορφώσεις, αλλά από την εσωτερική θεία φώτιση. Πρέπει να κριθεί επί τη βάση αυτών που δέχθηκαν σοβαρά και χωρίς καμιά επιφύλαξη αυτά τα λόγια του Χριστού για το πνεύμα και την αλήθεια, και που ολόκληρη η ζωή τους έχει γίνει μια συνεχής πτήση αγάπης, ελευθερίας, χαράς και πνευματικής μεταμόρφωσης.

Παρ’ όλες τις ιστορικές πτώσεις και αποτυχίες του, ο Χριστιανισμός ποτέ δεν έσβησε αυτά τα λόγια από το ευαγγέλιο, και γι’ αυτό κρίνεται με βάση αυτά. Η αντιθρησκευτική προπαγάνδα, με πολύ πιο τραγικά αποτελέσματα, με το τυφλό μίσος της προς τη θρησκεία, αγνοεί αυτά τα λόγια σαν να μην ειπώθηκαν ποτέ, και για να ξεμπερδέψει με τη θρησκεία με τη μεγαλύτερη ευκολία, την εξισώνει με τα εξωτερικά χαρακτηριστικά, τις προλήψεις και το φόβο.

Ο Χριστιανισμός όμως κατεξοχήν είναι ο Χριστός, και η διδασκαλία Του, το ευαγγέλιο. Το ευαγγέλιο αφηγείται πως οι άνθρωποι προτίμησαν τη δική τους γνώμη, τη δική τους ιδεολογία, το δικό τους νόμο από το “εν πνεύματι και αληθεία”, και πόσο αφόρητη ήταν αυτή η πρόσκληση για απελευθέρωση. Εδώ, σ’ αυτή την ιστορία των ανθρώπων που απέρριψαν Αυτόν που τους κάλεσε να ζήσουν “εν πνεύματι και αληθεία”, βρίσκεται ολόκληρο το νόημα του ευαγγελίου. Έτσι το ίδιο το ευαγγέλιο μας δίνει μια εξήγηση για το μίσος ενάντια στον Χριστό, το

ίδιο μίσος που σήμερα αναγκάζει τους ανθρώπους να ψεύδονται, να συκοφαντούν και σιωπηλά να Τον αγνοούν.

Ακόμη και τώρα η απειλή που θέτει ο Χριστιανισμός σε κάθε ιδεολογία είναι αυτό το **“εν πνεύματι και αληθεία”**. Αυτά τα λόγια είναι μια αιώνια χειρονομία περιφρόνησης κάθε ειδώλου, θρησκευτικού ή ιδεολογικού• όσο δε αυτές οι λέξεις δεν έχουν εντελώς ξερριζωθεί από τη μνήμη, ο άνθρωπος ποτέ δεν θα δεχθεί ολοκληρωτικά μια διδασκαλία που τον σκλαβώνει στην ύλη και που τον μετατρέπει σε έναν οδοντωτό τροχό μίας απρόσωπης πορείας, σε έναν υπηρέτη μίας απρόσωπης συλλογικότητας. Όταν λοιπόν οι οπαδοί τέτοιων ιδεολογιών προσβάλλουν τη θρησκεία με τη δικαιολογία πως ξερριζώνουν την πρόληψη, αυτό γίνεται μόνο για επίδειξη.

Όχι, η θρησκεία ως πρόληψη, ως νόμος, ως δουλεία τους είναι ακόμη χρήσιμη, επειδή επαληθεύει τα επιχειρήματά τους. Αυτό που τους φοβίζει περισσότερο από καθετί άλλο στον κόσμο, είναι μήπως κάποιος ανακαλύψει το **αληθινό νόημα της πίστεως**, αυτά τα εκπληκτικά και απελευθερωτικά λόγια του Χριστού: **“εν πνεύματι και αληθεία”**. Η δύναμη βρίσκεται τώρα με το πλευρό της στρατευμένης αθεΐας. Η πίστη έχει φимωθεί. Και μόνο αυτό όμως αποδεικνύει τη δύναμή της. Η φωνή της είναι φимωμένη ακριβώς επειδή μέσα στα βάθη της συντηρεί ακόμη τη διδασκαλία του “εν πνεύματι και αληθεία”, που σημαίνει πως **δίχως το πνεύμα και την αλήθεια ο άνθρωπος δεν μπορεί να ζήσει**, πως το πνεύμα και η αλήθεια είναι ισχυρότερα απ’ οτιδήποτε άλλο πάνω στη γη.

Η συζήτηση που άρχισε δίπλα από το πηγάδι εκείνο το ζεστό μεσημέρι ακόμη συνεχίζεται, επειδή οι άνθρωποι ποτέ δεν θα σταματήσουν να ψάχνουν, να αναζητούν, να διψούν και να ανακαλύπτουν ξανά και ξανά πως αυτή η δίψα, αυτή η αναζήτηση, αυτή η πνευματική πείνα δεν μπορεί να ικανοποιηθεί με τίποτε άλλο παρά μόνο με το Θεό, που είναι Πνεύμα και Αλήθεια, Αγάπη και Ελευθερία, αιώνια Ζωή και πληρότητα των πάντων.

Από το βιβλίο: ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟ, εκδ. Ακρίτας

Κυριακή της Σαμαρείτιδος, τίποτα δεν μπορεί να μας γεμίσει, γιατί ο άνθρωπος είναι πολύ βαθύς- μόνο ο Θεός μπορεί να γεμίσει αυτήν την απεραντοσύνη και αυτό το βάθος της ψυχής του ανθρώπου. Αντώνιος (Bloom) Μητροπολίτης Σουρόζ

<https://iconandlight.wordpress.com/2019/05/25/%CE%BA%CF%85%CF%81%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%AE-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CF%83%CE%B1%CE%BC%CE%B1%CF%81%CE%B5%CE%AF%CF%84%CE%B9%CE%B4%CE%BF%CF%82%CE%B1%CE%BD%CF%84%CF%8E%CE%B D%CE%-B9%CE%BF%CF%82-bloom-%CE%BC/>

Κοντάκιον της Σαμαρείτιδος.

Ήχος πλ. δ΄

Πίστει ελθούσα εν τω φρέατι, η Σαμαρείτις εθεάσατο, το της σοφίας ύδωρ σε, ω ποτισθείσα δαψιλώς βασιλείαν την άνωθεν εκληρώσατο, αιωνίως η αοίδιμος.

Απολυτίκιον Αγίας Φωτεινής. Ήχος γ΄. Θείας πίστεως.

Θείω Πνεύματι καταυγασθείσα, και τοιςνάμασι, καταρδευθείσα, παρά Χριστού του Σωτήρος, πανεύφημε, της σωτηρίας το ύδωρ κατέπιες, και τοις διψώσι αφθόνως μετέδωσας, Μεγαλομάρτυς και Ισαπόστολε **Φωτεινή**, Χριστόν τον Θεόν ικέτευε, σωθήναι τας ψυχάς ημών.

Έτερον Απολυτίκιον. Ήχος α΄. Της ερήμου πολίτης.

Την πηγήν δεξαμενή της σοφίας και χάριτος, εκ χειλέων Κυρίου **Φωτεινή** Ισαπόστολε, νομίμως ηγωνίσω πανοικεί, και νέμεις φωτισμόν παρά Θεού, τοις προστρέχουσι τη σκέπη σου τη σεπτή, και ευλάβως βοώσί σου. Δόξα τω δεδωκότι σοι ισχύν, δόξα τω σε στεφανώσαντι, δόξα τω χορηγούντι διά σου, χάριν ημίν και έλεος.

Δόξα... Και νυν... Της Μεσοπεντηκοστής Όμοιον

Ο της σοφίας χορηγός και Δεσπότης, της εορτής της νομικής επιστάσης, εν ιερώ καθήμενος εδίδασκες, λέγων ούτως άπασιν· Έρχεσθε οι διψώντες, πίετε τουνάματος, ου εγώ νυν παρέχω· δι΄ ου ζωής ενθέου και τρυφής, επαπολαύσετε πάντες οι άνθρωποι.

Ωδη στ΄

Ρείθρον υπάρχων Κύριε, της ζωής άφθονον, και άβυσσος ελέους αγαθέ οδοιπορήσας καθέζη, πλησίον του φρέατος του όρκου, και τη Σαμαρείτιδι εκβοάς· Δος μοι ύδωρ του πιείν, όπως λάβης αφέσεως ναματα.

Ἵδωρ υπάρχεις ζωής, εβόα Χριστώ η Σαμαρείτις· πότισον ούν με Λόγε διψώσαν πάντοτε, σου την Θείαν Χάριν, όπως μηκέτι Ιησού Κύριε, αγνωσίας κρατώμαι αυχμώ, αλλά κηρύττω σου τα μεγαλεία.

Ταις της σης Ισαποστόλου Φωτεινής πρεσβείαις, Χριστέ ο Θεός, ελέησον ημάς. Αμήν.

iconandlight.wordpress.com

Πηγή : <http://orthodoxathemata.blogspot.com/>